

τόπον ἐν ᾧ κατεσκευάσθη τὸ ὄργανον τοῦτο, δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ πρὸς τὸν τεχνίτην αὐτοῦ ἀξίαν τινά. Τὸ σῶμα τῆς τίγρεως εἶναι κατεσκευασμένον ἐκ λεπτοτάτης σανίδος τετραπλημένης ὅπως ἐξέρχωνται οἱ ἥχοι.

Τὸ ὄργανον δὲ τοῦτο ὑποτίθεται ὅτι ἦτον ἐμβλημα τῆς ἰνδικῆς δυνάμεως κατὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν εἰσδρομῶν, καὶ ὅτι ἡ μηχανή, εἰκονίσασα τὴν νίκην, ἐώρταζεν αὐτὴν διὰ παιάνων.

ΛΥΟ ΝΥΚΤΕΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Βραδέως τὸ χρονόμετρον ἐσήμαινε τὴν 6 ὥραν Μ. Μ. ἀπὸ τοῦ Γοθικοῦ πύργου τοῦ Ἰστικαλὲ, τὸ δὲ Γαλλικὸν πυρόσκαφον ὁ Λυκούργος ἔστρεψε τὴν τρόπιδα πρὸς τὰ νερά τῆς Κρανῆς.

Ἐπῆλθεν ἡ νύξ τῆς 9 πρὸς τὴν 10 Ἰουλίου, τὸ πυρόσκαφον ἐδερκοῦμαι τὴν θάλασσαν καὶ ἀφροὶ ἀπεπτύσσοντο περίξ, ὡς ἀπὸ ῥώθωνας πληγωμένου τέρατος.

Ἡ πρόνοια τοῦ πεπρωμένου μου μ' ἐδίδε καὶ ἐδῶ μίαν ἔρημον. Ἡ πρόωρα διὰ τὸ ἐπαισθητὸν τοῦ σάλου ἦτο μονήρης, διὸ ἐνταῦθα εὗρον τόπον ἐξεῶς μου καὶ ἄνεσιν· οἱ δὲ συμπλωτῆρές μου εἰς τὴν πρύμναν ἀρρόντιδες ἐδαπανῶντο εἰς ζωηρά καὶ εὐτράπελα παίγνια.

Ἡ νύξ ἔβαφε τὰ περίξ μετὰ τὰ ἀρχαῖα σκότη της· ἡ σελήνη συνεκέρνα τὸ λευκὸν φῶς της μετὰ τὸ ἀσθενὲς σκότος καὶ ἡ φύσις, ὡραία πάντοτε, ὡς ὅτε ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ πλάστου, ἔλαμπεν ὑπὸ τὴν μαρμαρυγὴν τῶν ἀδαμάντων της, ἀλλ' ἔβλεπον ὅτι οὐδεμίαν σημασίαν εἶχε τὸ μυστηριώδες τοῦτο γόητρον διὰ τοὺς συμπλωτῆράς μου, ἅλλως τερπομένους, διότι, ἵνα ἔχη σημασίαν εἰς τὴν αἴσθησιν ἡ φυσικὴ γοητεία, ἀνάγκη ὁ παρατηρητὴς νὰ συγκοινωνῇ μετὰ ταύτην διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς ποιήσεως.

Μετ' ὀλίγον ἐπῆλθε σιγὴ καὶ πᾶς ὁ θόρυβος ὑπεχώρησεν εἰς τὴν νάρκην τοῦ ὕπνου· ἡ γρύπνου μόνος· ἡρέμα ἐκύλιεν ἡ θάλασσα τὰ κύματά της, ὅτε μετ' ὀλίγον ἄνεμος σφοδρὸς, ἀνασκάπτων αὐτὴν, μοι ἐδίδε ποικιλογραφίαν ἀβύσσων· ἅ! εἶπον, ἰδοὺ καὶ ἡ φύσις ἔχει τὰς θυσάνους της, διότι τί ἄλλο εἶναι ἡ τρικυμία διὰ τὴν θάλασσαν, ἢ καταιγὶς διὰ τὸν λειμῶνα, ἢ θάσσανος καὶ μάστιγες τῶν; καί, ὅλα ὑπόκεινται εἰς μίαν ὀδύνην, ἀλλ' ὀδύνην φέρουσιν τὸν ἰδιάζοντα τύπον της, ἀναλόγως τοῦ πάσχοντος στοιχείου· ἄβυσσοι ἀλληλοδιαδόχως ἐκλείοντο καὶ ἠνοίγοντο πρὸ τοῦ πυρσκάφου, ἐγὼ δ' ἤκουον ὡς ἀρμονίαν μου τὴν στοναχὴν τῆς τρικυμίας καὶ ἀφόρητον ἐδύθιζον τὸν ὀρθιλμὸν εἰς τὰς σκαπτομένας ἀβύσσους, κυνηγετῶν τὴν εἰκόνα, ἀστέρους τινός, ἣν ἔχανον καὶ ἐπανεῖδον.

Ποὺν ἐντός; ἰδοὺ! ἐπεφύονουν, αὐτὴ τὸ ἄστρον ὁμοιάζει τὴν ψυχὴν τὴν βαπτιζομένην εἰς τὴν ὀδύνην καὶ τὴν τρικυμίαν τῶν παθῶν, ἣτις χάνεται πολυλάκις ὡς ἐκεῖνο, ἀλλὰ καὶ ἐπαναφαίνεται ὡς ἐκεῖνο.

Ὁ ἥχος τοῦ κώδωνος ἀγγέλλοντος τὸ μεσονύκτιον ἐτάραξε τὰς μελέτας μου· κύριε, μοι λέγει Μελιταῖός τις ναύτης εἰς κακίστην ἐλληνικὴν προφοράν, ἔχομεν θάλασσαν καὶ πρέπει νὰ πηγάινετε κάτω· κύμα τότε θλασθὲν κατὰ πρόωρας ἐρῶντις καὶ τὸν ναύτην καὶ ἐμὲ μετὰ τὰς ἐλμυράς του σταγόνας· διαβόλε, εἶπεν οὗτος, τινάζων τὸ κυανοὺν ὑποκάμισόν του, ἀπόψε θὰ μ' ἀλατίση καὶ τὴν γλώσσαν ἢ θάλασσαν· διὰ σέ, κύριε, θὰ εἶναι πολὺ δυσάρεστον τοῦτο· ὄχι, τὸν ἀπῆντησα.

Ἐξ ὀλίγων μονοσυλλάβων, τὰ ὅποια μαζὴ τοῦ ἀντήλλαζα, ὁ Βατίστας, οὕτως· ἐκαλεῖτο ὁ ναύτης, δὲν ἤργησε νὰ οἰκειωθῇ μαζὴ μου· οὗτος εἶχε τὴν ηλικίαν τῶν τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, ἡ φυσιογνωμία του ἀπέπνεε γλυκύτη καὶ συμπαθὲς καὶ μειδίαμα ἐνίοτε, ὡς τὸ μειδίαμα πρὸς ψευδῆ ἐλπίδα, ἔβαφε τὰ πελιδία χεῖλός του· ἀρῶ μετ' αὐτοῦ ἐτελείωσα τὸν θραχὺν διάλογόν μου, ἐπανῆλθον εἰς ἐμαυτὸν, δαπανῶν τὸν συλλογισμὸν καὶ τὴν σκέψιν περὶ μόνον τοῦ ἐκυτοῦ μου, ἀλλ' ὁ Βατίστας εἶχεν εὐθυμὸν τινα κατάστασιν καὶ ἤρχισε νὰ μὲ λέγῃ, νὰ μ' ἐρωτᾷ καὶ νὰ μὲ διακόπῃ τῆς βωθῆς τῆς μελέτης μου· φίλε μου, τῷ εἶπον, εἶμαι τόσον ἀδιάθετος, ὥστε θὰ μὲ συγχωρήσης νὰ σοῦ καθυστερήσω ἀπαντήσεις—Mousse! ἀνέκραξεν ὁ Βατίστας καὶ ξανθὸν τι μικρὸν ἐπῆλθον ἐνώπιόν μου· ἔνευσεν εἰς τοῦτο καὶ τὸ μικρὸν ἐπανῆλθε, φέρον μίαν φιάλην καὶ δύο ποτήρια. Νὰ κρατῇ τις ἓνα ποτήρι εἰς τὰ χεῖλη δικαιοῦγεται ἐξάρετα νὰ μὴν ἐρωτᾷ, νὰ μὴν ἀπαντᾷ, εἶπε μειδιῶν ὁ καλὸς Βατίστας, καὶ μοῦ προσήνεγκε ποτήριον πληθὺς ἀφρόεντος ζύθου· ἡ εὐτράπελος ἐτοιμότης του μὲ ὑπεχρέωσε καὶ ἐκένωσα τὸ ποτήριον εἰς ὑγείαν του· τώρα θὰ εὐθυμήσης, εἶπεν ὁ ναύτης, πιστεύων εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ποτοῦ του· ἐμειδίσας εἰς τὸν χαριεντισμὸν του καὶ μοι ἐπῆλθεν ὄρεξις· ν' ἀνταποκριθῶ ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀθῶν πολυπραγμοσύνην του· ἐντεύθην ἐρρίφθην εἰς συζητήσεις, ὁ Βατίστας ἤξευρε καλὰ τὴν γεωγραφίαν, τὴν φυσικὴν καὶ οὐδόλως ἡμίρει γνώσεων ἐπιστημονικῶν, μεθ' ὁ κατόπιν ὠλισθήσαμεν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ ὁ Βατίστας μοι διηγήθη τὴν ἱστορίαν του.

Πρὶν ἢ προσῶ εἰς ταύτην, προλαμβάνω νὰ εἰδοποιήσω τὸν ἀναγνώστην, ὅτι πᾶν τὸ ἀνῆκον εἰς ἐμὲ ἐκ τῆς ἱστορίας αὐτῆς εἶναι μόνον ἡ παρρησιολογία τῆς φράσεως, πᾶσα δὲ ἡ ὕλη εἶναι προσεκτικὴ ἀντιγραφή τῶν περιπετειῶν τοῦ καλοῦ Βατίστα.

Ἄκουσον, μοι εἶπε καὶ ἐμόρφωσεν ἐπὶ τὸ παθητικώτερον τοῦς χροακτῆρας καὶ τὴν ἐκφρασιν τοῦ προσώπου· εἶναι ἤδη πολὺς χρόνος, καθ' ὃν ἐξησθήνησαν αἱ δυνάμεις μου καὶ πρὸς τὸ πάσχειν καὶ πρὸς τὸ ἀπολαμβάνειν· τώρα ἐξήντηλα τὴν

δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου πλέον, διότι δὲν μοι πα-
ρέχεται ἀφορμὴ νὰ δοκιμάσω τὴν καρτεροψυχίαν,
δὲν μοι δίδεται περίστασις νὰ ἐξακλήσω τὸ πνεῦμα
καὶ τὰ πάθη, καὶ ἡ πρᾶγματικῶς ἐξήντησα τὴν
δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου πλέον, ἢ τὴν ἀπέλαθον ἐδῶ
εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν ἔρημον τῆς φρίκης καὶ τῆς
αἰωνιότητος. Εἰς αὐτάς τὰς παρειάς ἐσπείρεν ἄλ-
λοτε ἡ νεότης ῥόδα, καὶ τώρα τὰς ἐκοίλανε ἡ ο-
δύνη καὶ εἰς τὸν λάκκον τῶν ἐνεταφίωσε τὴν ζωὴν
καὶ τὴν ἀνοιξίν τοῦ προσώπου μου.

Ἀναμνήσεις βίαιαι τὸ πνεῦμα τοῦ ἡδὲ ἐτάρα-
ξαν καὶ πρὸς στιγμὴν σιγῆς ἐφάνη ὅτι ἡσχο-
λήθη εἰς τὴν τῶν ιδεῶν τὴν τακτοποίησιν.

Ἐγὼ εἶμαι, ἐξηκολούθησεν, υἱὸς μικροῦ τινος ἐμ-
πόρου τῆς Μελίτης· νηπιόθεν ἔχασα τὸν πατέρα
μου· ἡ μήτηρ μου ἐλθοῦσα εἰς δεύτερον γάμον
μετὰ τοῦ Μάρκου Ἀργέντου ἔσχε μετ' αὐτοῦ δύο
τέκνα, τὸν Θωμᾶν καὶ τὴν Λουκίαν, μετ' ὀλίγους
κατόπιν χρόνους ἀπεβίωσε καὶ οὗτος, ἐγκαταλιπὼν
εἰς τὴν μητέρα μου μικρὰν τινα περιουσίαν, ἀρ-
κούσαν, ὅπως ζῶμεν ἀνέτως· μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ
μου Θωμᾶ καὶ τῆς Λουκίας ἀπετελοῦμεν ἡσυχον
καὶ εἰρηνικὴν οἰκογένειαν· τὸ θῶπευμα καὶ τὸ μει-
δίωμα εἶχομεν διὰ τὴν ἀγαθὴν μητέρα μας, τὰς
χεῖρας διὰ τὴν ἐργασίαν καὶ τὸ βλέμμα διὰ τὸν
οὐρανόν. Διηγούμεν ἡμέρας γαλήνης καὶ οὐδὲν τὴν
οἰκισκὴν μας ταύτην εἰρήνην ἐτάραττε· μετὰ πα-
ρέλευσιν χρόνου ἐνυμφεύσαμεν τὴν Λουκίαν, ἡ
μήτηρ μου τότε μοι ἐκοινοποίησεν, ὅτι θεός· μου
τις ἐκ πατρὸς, εἰς Φλωρεντίαν ἔχων ἀρκετὴν πε-
ριουσίαν καὶ κληρονόμον οὐδένα, τὴν εἰδοποιεῖ νὰ
στείλῃ ἓνα ἐξ ἡμῶν πλησίον του, ὅπως διαθέσῃ
ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν περιουσίαν του. Σὺ, παιδί μου Βατί-
στα, εἶπεν ἡ μήτηρ μου, σὺ πρέπει νὰ ὑπάγῃς· πλη-
σίον του, διότι σὺ ὡς φρονιμώτερος δύνασαι νὰ
εὐδοκίμησῃς πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν συμπαθειῶν τοῦ
θεοῦ σου· οὕτω μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐφθάσα εἰς
Φλωρεντίαν, ὅπου εὗρον οὐχ ἡττιν πατρικὴν τὴν
περιποίησιν τοῦ θεοῦ μου· ἡ πρώτη φροντίς τοῦ
καλοῦ τούτου ἀνθρώπου ὑπῆρξε εἰς τὸ νὰ μοι προ-
μηθεύσῃ κατ' οἶκον διδασκάλους καὶ βιβλία καὶ
νὰ μοι χορηγήσῃ πᾶσαν ἄνοιαν πρὸς τὴν σπουδὴν
καὶ τὴν τῶν γνῶσεών μου βελτίωσιν· ἀτυχῶς μετὰ
δύο κατόπιν ἔτη ὁ θεός· μου ἀπεβίωσε, παραιτή-
σας ἐμὲ διὰ διαθέκης κληρονόμον ὅλης τῆς
περιουσίας τοῦ· ἅμα τοιούτος δικαστικῶς ἀνεγνω-
ρίσθη, ἐσπευσα νὰ εἰδοποιήσω τὴν μητέρα μου,
αἰτῶν τὰς συμβουλὰς τῆς εἰς τὸ περὶ διαχειρί-
σεως, συγχρόνως δὲ ἐνέκλειον τακτικὴν συμβουλοιο-
γραφεὶν ἐγγραφον, δι' οὗ μετεβίβαζον τὸ ἥμισυ
τῆς ὅλης αὐτῆς περιουσίας εἰς τὸν ἀδελφόν μου
Θωμᾶν καὶ συναλλαγματικὴν δωρεὰς ὅ ἑκατὸν
τοσκανικῶν λιρῶν εἰς τὴν ἀδελφὴν μου Λουκίαν.

Ἦμην ἤδη τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους καὶ ἡ
ψυχὴ μου ὥρμα πρὸς πᾶν ὥραϊον, πρὸς πᾶν ποιη-
τικῶς γοητευτικόν· ἡ νεαρὰ ἡλικία μορφοποιεῖ τὸν
κόσμον, ὡς μαγικὸν παράδεισον· ἐνίοτε ἐπιπτον
εἰς ἐνστιγμιακὴν τινα μελαγχολίαν, ἀλλὰ μὴ

ὁ εὐδαίμων δὲν ὑπεῖλει νὰ μελαγχολῇ· τότε, πῶς
ἡ δύνατο ἡ φύσις νὰ οἰκονομήτῃ τὴν ιδεάν τοῦ
θανάτου; διότι, ἂν ὁ εὐδαίμων δὲν ὤρπει νὰ με-
λαγχολῇ, ἢ ὁ δυστυχὴς δὲν ἐπρόκειτο πλέον νὰ
γνωρίσῃ μετὰ τὴν δυστυχίαν τὸ μεδίωμα τῆς
χαρᾶς, βεβαίως· ὁ εὐδαίμων ἤθελε μείνει ἀπό-
πληκτος, ἂν ἤθελε νὰ λαλῶσι περὶ θανάτου εὐ-
θους ἀπ' ἀρχῆς τῆς δυστυχίας του· ὥστε καὶ ἡ
μελαγχολία ἐν τῇ εὐδαίμονίᾳ καὶ τὸ μεδίωμα ἐν
τῇ δυστυχίᾳ εἶναι οἰκονομία τῆς φύσεως πρὸς
τὴν ιδεάν τοῦ θανάτου.

Ἐμπεδωθεὶς εἰς τὴν ἐγκυκλοπαιδικὴν σπουδὴν
ἐδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν μαθηματικοφυσικῶν
ἐπιστημῶν· ἡ τύχη ἐνταῦθα ἀλλάζει τὴν σελίδα
τοῦ βίου μου· ἤδη εἰμὶ ναύτης· πτωχός· μὴ μὲ
ζητήσῃς τίποτε πλείοτερον· τώρα ἡ φωνὴ τοῦ ἐ-
λάμβανε τρομῶδη τινὰ δόνησιν καὶ ἡ ἐκφρασίς
του ἐδάφετο μὲ πλείοτερον περιπάθειαν· ἐνταῦθα
ἐνόησα, ὅτι ἀρχεται τὸ παθητικὸν τῆς ἱστορίας
του. Φίλε μου, τῷ εἶπον, σφίγγας τὴν χεῖρά του
τὴν τραχεῖαν καὶ ἐζώδη ὡς νὰ ἔφρεε λείπη ξη-
ροῦ ἰχθύος, ἀκολούθησε σὲ παρακαλῶ· ἐν τῷ με-
ταξὺ ἐτάραξε τὴν σιγὴν βραδύ τι ναυτικὸν πρόσ-
ταγμα ο . . . λ ε . . . ε.

Καλὴν νύκτα, μοι εἶπεν ὁ Βατίστα, καλοῦμαι εἰς
ὕπνρσιάν.

Ἡ αὐγὴ ἔχυνε τὸ ἀργυροῦν φῶς τῆς καὶ ἡ μέ-
ρα ἐμηνύετο ὥραία ὡς εἰς τοὺς πόλους· ἡ θά-
λασσα, λαμποβολοῦσα, ἀκινήτιζεν ὡς χυμένος ὑ-
δράργυρος καὶ τὸ πᾶν ἀπέσειεν ἡρέμα τοῦ ὕπνου
τὴν νάρκη· τὸ πυρόσκαφον ἤδη ἡχυροβόλει εἰς
τὸν ἰσχυρὸν λιμένα τοῦ Γυθείου, αἱ λέμβοι μὲς
ἐπολιόρκησαν κ' εὐθυμοὶ καὶ θυροβόλτες· οἱ συμ-
πλωτῆρές μου ἐστενεύοντο εἰς ταύτας· πρὸς τὸ
βάθος τῆς πρίμνης παρετήρησα τότε γυναῖκα εὐ-
ζῶνον τὸ ἀνάστημα, ἐνδεδυμέναν μελανὴν ὀλο-
σηρικὴν ἐσθῆτα, ἐσφιγμένην περὶ τὴν σφύν μὲ
ἀνέκφραστον χάριν· τὸ μελάγχρου τοῦ προσώπου
τῆς συγκεκρισμένον μ' ἐλαφρὰν μελαγχολίαν ἐ-
καλλυνεν εἰς αὐτὴν καὶ ἐξαιρέτῳ τινὰ τρόπον
τὴν φυσικὴν πλαστικὴν. Εἶχε τὴν ἡλικίαν τῶν
τριάκοντα σχεδὸν ἑνιαυτῶν· δὲν ἦτον ὥραία, ἦτοι
δὲν ἦτο κάλλος κοινόν, τὸ ὅποιον ἀντιλαμβάνεται
ἡ ἀγύμναστος καὶ χονδρὴ αἰσθησις τοῦ κόσμου,
ἀπέπνεε τὸ ἐράσμιον καὶ θυμοειδὲς ἡ ρυσιγνω-
μία τῆς, ὅπερ ἐννοεῖ καὶ ἀνακαλύπτει μόνη ἡ
λεπτὴ καὶ ἐξησκημένη αἰσθησις· ἔζων εἰς αὐτὴν
ἀκραῖον τὸ μεδίωμα καὶ τὸ βλέμμα, ἀψευδεῖς
προδίδται τοῦ ὅτι εἶχεν ἔτι κολακὰς τῶν θελ-
γέτρων τῆς· εἰς τὴν θέαν τῆς γυναικὸς ταύτης
ἐβρίγχετο κ' ἐζήτησε τυχαίως ἀντιπερισπασμὸν
ἀπὸ τῶν εὐτραπελισμῶν καὶ τὴν κουφότητα, εἰς
ἃ καταφεύγω, ὅταν ἐλαύνωμαι ἀπὸ τὴν οδύνην.
ἡ τὴν ἀνάμνησιν· ἡ γυνὴ αὕτη ἔφερε τρεῖς χα-
ρακτῆρας· οἵτινες μοι ἐπενθυμίζον· ἓν ἀλγεινὸν πα-
ρελθόν μου· ἰδοὺ διατὶ μ' ἐνέβαλεν εἰς ταραχὴν·
ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ἀφ' οὗ παρήλθε τῆς ἐντυπώσεως
ἡ ἐπιρροή, ἐσκέφθην νὰ τὴν πλησιάζω καὶ νὰ

ὑποβάλλω εὐτὼ εἰς δοκιμασίαν τὴν δύναιμι καὶ δραστηριότητα τῆς ψυχῆς μου· τὸ κατ'ὀρθότα· ὕστερον ὀλίγον, οἰκειωθέντες, ὥς συμβαίνει τοῖς συνοδοιπόροις, διήλθομεν κατὰ πρότασίν της ἀπασαν τὴν ἔκτασιν τοῦ Γυθείου. Μετὰ δύο δὲ περὶ που ὥρας ἐπεστρέψαμεν, καὶ ἐγὼ μὲν ἐδόθην εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἐπιστημονικοῦ τινος βιβλίου, ἡ δὲ Κυρία Β. . . ἐπορεύθη εἰς τὸ πρόγευμα.

Βαρυνθεὶς τὴν ἐργώδη μελέτην μου, ἔλαβον τὸ ἡμερολόγιόν μου, ἐφ' οὗ ἐσημείωσα ἀλλάγητά τινα αἰσθημάτων μου ἀναφερόμενα εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου· πρὶν ἢ γνωρίσω τὸν κόσμον, μοὶ φαίνεται, ὅτι εἶχον καὶ παρελθὸν καὶ ἀναμνήσεις, διὸ, ὅσας πεντηεῶς ἀπὸ ὄνειροπολήματα εἰς τὸ παρόν μου, ἐκεῖθεν πορίζομαι καὶ οἶστρον καὶ ἄλγος καὶ μευδίαμα.

Ἡ κυρία Β. . . εἶχεν ἤδη τελειώσει τὸ πρόγευμά της καὶ ἐπανῆλθε πρὸς ἐντάμωσίν μου.

— Εἰς τί καταγίνεσθε μὲ ἡρώτησε πλήρης γλυκύτητος.

— Εἰς τίποτε σχεδὸν, ἀπήντησα στενοχωρημένος καὶ ἔκλεισα τὸ ἡμερολόγιόν μου· ὅσον καὶ ἂν ἐπιτηδεύθην φυσικὰ τοῦτο, ἡ κυρία Β. . . εἶχε γεγυμνασμένον τὸν ὀφθαλμὸν καὶ κινδυνώδη ἔξιν περὶ τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι· μὲ ἐνόησε.

— Ὅα μὲ συγχωρήσετε, ὑπέλαβεν, ἂν ἡ ἐρώτησίς μου ὑπῆρξε πολὺ οἰκεία.

— Ὅα σὰς παρακαλέσω, ἀπήντησα, νὰ μὲ τιμᾷτε μὲ τὴν οἰκειότητα ταύτην.

— Ἦτις εἶναι ὀλίγον πολυπράγμων, εἶπε μευδῶσα.

— Πιστεύσατε, τὴν ἀπήντησα, ὅτι χάριν τοῦ ἐλαττώματός της δύναται τις νὰ σὰς ἦναι πλειότερον εὐγνώμων.

— Ὅα δοκιμάσω εὐθὺς, ὑπέλαβε χαριέντως· εἶπέτε μοι λοιπὸν τί γράφετε.

— Σημειώσεις τινας ἐπὶ τοῦ ἡμερολογίου μου, ἡ μᾶλλον μικράν τινα ποίησιν.

— Ὡ πόσον, πόσον ἤθελον νὰ ἀκούσω! ἐπεφώνησεν.

Ἀνοίξας δὲ τότε τὸ ἡμερολόγιόν μου, ἀνέγνων εἰς αὐτὴν τὴν ἐξῆς ποίησιν.

1.

Ψυχὴ νεκρὴ καὶ ἀγέλαστη δὲν φέρεις γιὰ τ' ἐμένα
Χαρὰ μιᾶς ψεύτικης στιγμῆς εἰς τὴν πικρὴ καρδίᾳ μου.

Νὰ πῶς γελοῦν τριγύρω σου κάμποι βουνὰ ἀνθισμένα·

ὦ φέρε μου, ἄχαρη ψυχὴ, καὶ ἐμένα τὴν χαρὰ μου.

2.

Τί κλειέσαι σὰν ὁ φώσφορος, ὅπου θαμπίζει εἰς
μνημα,

Εἰς τὴν σπηλιά τὴν σκοτεινὴν, τὴν κρύα τοῦ
κορμιῦ μου;

Ἀκόμη χθὲς ἡ μάννα μου, χαρούμενη, ὦ κρίμα,
Μ' εἶχε κλωστή στὸ δάκτυλο, δεμένη τοῦ Μαρ-
τιοῦ μου.

Καὶ τώρα! τρισαλλοίμονον! οἱ μυχροὶ στοχασμοί μου

Μ' ἔχουνε μὲ τὴν ἄχαρη ἀπελπισιὰ δεμένον,
Ζῶ καὶ δὲν ζῶ, κίψεύτικη μου φαίνεται ἡ ζωὴ μου,
Σὲν ἄνθος ποῦ τὸ βᾶλλουσε εἰς τὸ νερὸ κομμένον.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν παρετήρησα δάκρυ κατερχόμενον εἰς τὰς παρειὰς τῆς Κυρίας Β. . .

— Καὶ τίνα ἀποβλέπει ἡ ποίησις αὕτη; μὲ ἡρώτησε μὲ φωνὴν, ἥτις ἦτο τροποποίησις μᾶλλον γεναγμοῦ.

— Ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἀπήντησα.

— Σὲ τὸν νέον, τὸν πλούσιον ἀπὸ ὄνειροπολήματα μέλλοντος, ἀποβλέπει· ἡ φωνὴ αὕτη τῆς ὁδύνης; ὑπέλαβεν ἔκπληκτος.

— Ναι! ἀπήντησα, ἀποβλέπει ἐμὲ τὴν ἄργιλον, τὸν ἄνθρωπον.

— Θεέ μου! ἐπεφώνησε, πῶς, δικαίωματι ἔξω, ὁ κόσμος αἰτιάται δυστυχίαν καὶ ὁδύνην!

— Κυρία, τῇ εἶπον, πόση ὥρα σοὶ χρειάζεται νὰ ἀναγνώσῃς μίαν τραγωδίαν;

— Μία, ἡ δύο, ἀπήντησε;

— Αἱ! λοιπὸν, τῇ ἀπεκρίθην, πεισθῆτε, ὅτι μία τραγωδία τῆς καρδίας παρασκευάζεται ταχύτερον τοῦ χρόνου τούτου· ἡ ζωὴ τῆς ὁδύνης εἶναι μακροβία, ἀλλ' ἀπὸ τῆς γενέσεως ἕως τῆς γεννήσεως ταύτης ἐν ἡμίλειπον πολλάκις ἐμεσολαβεῖ.

— Ἐχεῖς δικαίον, μοὶ εἶπεν, ἀλλ' ἡ νεότης προφθάνει νὰ ἀπολαύσῃ, τῇ μένει καιρὸς νὰ τρυφήσῃ, διότι αὐτομολεῖ ἀπὸ ἐλπίδος εἰς ἐλπίδα καὶ ἀπὸ ὄνειρου εἰς ὄνειρον, ἔπειτα ἡ δυστυχία δι' αὐτὴν εἶναι ποικιλία μᾶλλον, εἶναι οἰκονομία τις τῆς ζωῆς πρὸς τὸν κόρον. Μελέτησε βαθύτερα τῆς ζωῆς τὰς ἐντυπώσεις καὶ θέλεις εἰδεῖ ὅτι τῆς ἡλικίας σου ἡ δυστυχία δὲν εἶναι δυστυχία.

— Αἱ φίλη μου! τῇ ἀπήντησα, ἐξῆς ἡδὴ τὴν ζωὴν τῶν ἐντυπώσεων καὶ τὴν διήλθον· ἴδον, ὅτι τὰ δυστυχήματα τῶν διαφόρων ἐποχῶν τῆς ζωῆς μας παράγουν ὁδύνην, ὥς ὁ ἄψινθος τῶν διαφορῶν κλιμάτων παράγει πικρὸν χυμόν· τὸ ἄλγος καρποῦται τὴν καρδίαν, καθ' ὃν χρόνον ἄρχεται ἡ συναίσθησις καὶ τὰ πάθη, ἡ δὲ ἐποχὴ τῆς ζωῆς χρησιμεύει μᾶλλον, ὥς χρόνος, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀρχίζει νὰ μετρή τὴν ἡλικίαν της ἡ δυστυχία· ὁμολογῶ, ὅτι φυσιολογῶν ἐπὶ τῆς δυστυχίας, ἔχω ἀκόμη πάντοτε τὰς περὶ αὐτῆς ἀπορίας μου, ὅτι δὲ ἀλάνθαστον ἀνεκάλυψα εἰς αὐτὴν, εἶναι ὁ μέγας ἐγωϊσμός της, διὸ βλέπομεν πολλάκις δυστυχῇ, θέλοντα πλειότερους θεατὰς τῆς δυστυχίας του, ἢ ἀλαζόνα πλούσιον θεατὰς τοῦ πλούτου του.

— Μὲ πείθεις, εἶπε σύννου, ὅτε ἡ φωνὴ τοῦ Βατίστα, ὃν δὲν εἶχον ἰδεῖ ἀπὸ πρωῒας, μᾶς διέκοψε.

— Ἡτοίμασα νὰ συμπάγωμεν μοὶ εἶπε γαλλιστὶ καὶ ἀπεμακρύνθη μικρόν.

— Πῶς τοῦτο; μὲ ἡρώτησεν ἡ κυρία, ἥτις ὠμίλει ἐξαίρετα τὴν Γαλλικὴν.

Εἶναι ἱστορία, τῇ ἀπήντησα μευδιῶν.

— Ἀργότερα θέλομεν ἐνταμώσαι, εἶπε, καὶ με ἀπεχαίρετῃς.

Ἠκολούθησα τὸν Βατίσταν εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ ἡ τράπεζά μας ἦτο ἀρκετὰ εὐπρεπής· ἐδόθη-μεν ἀμφότεροι με πολλὴν ἐρεξιν εἰς τὰ φιλεύματά της καὶ ὁ καλὸς Βατίστας δὲν ἔπαυε τοῦ νὰ μὴν ἐρεθίζῃ τὴν ἀμβλύτητα τῆς ὀρέξεω; διὰ τοῦ ὄρου τοῦ ζύθου του. Ἐξωδεδύσαμεν ἀρκετὴν ὥραν, ὅτε ἀπηυδηκῶς ἐξήτησα τὴν ἀδειαν τοῦ φίλου μου καὶ ἀπευθύνθην ν' ἀναπαυθῶ ὑπνος γλυκὺς δι' ὥραϊων ὀνείρων τοῦ μ' ἐξένιζε πλεονικώτερα τοῦ Βατίστα· ἐκοιμήθην μίαν σχεδὸν ὥραν, οὐδόλως ἀκούσα; τὰς φωνὰς τῶν ναυτῶν ἀνασειράντων τὴν ἄγκυραν. Ἡ δὲ ὠργόναμεν τὸν πρὸς τὸ Γέναρρον ἀτρύγετον πόντον· ἡγέρθην τοῦ ὕπνου, ἀνέβην εἰς τὸ κατὰ-στρωμα καὶ ἐξήτησα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν κυρίαν Β... ἦν ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν ὥρας δὲν εἶχον ἰδεῖ, μὴ ἀπαντήσας δὲ ταύτην ἐπορεύθην πρὸς τὴν πρῶραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἐπῆλθεν ἡ νύξ καὶ πᾶς ὁ θόρυβος τῶν ἐπιβι-τῶν ἐκόπασε· τὸ μορμυρίζον κύμα ἐνανουρίζεν ἡδὴ τοὺς πλείστους νήδυμον ὕπνον κοιμωμένους· ἡ σελήνη ἀργύροισι τὸ φρίσσον πέλαγος καὶ ὁ δελφίν, λουόμενος εἰς τὰ λαμποβόλῃματα, ἐνήχετο πρὸς τὰς ἀκτὰς τῶν Κυθέρων· τὸ πυρόκαφον, κεντριζόμενον εἰς τὴν τρόπιδα ταχύτερον πτηνοῦ, ὠλισθαίνεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, διαγράφον καμπύλας, ἔναντι τῆς μεγάλης ὀφρύος τοῦ ἀκρωτηρίου Ματαπαῶ.

Ὁ Βατίστας τελειώσας τὰ ἔργα του ἦλθε πρὸς ἐντάμωσιν μου. Φίλε μου, μοι εἶπεν οἰστρήλατος, ἰδὲ τὴν μεγάλην φύσιν, *on pourrait dire que l'univers est l'imagination de dieu rendue sensible.*

— Ναί, φίλε μου, τῷ εἶπον, βέβαια ὁ κόσμος εἶναι ἡ αἰσθητοποιημένη φαντασία τοῦ Θεοῦ· ἐγὼ γελῶ με τὰς ὑποθέσεις τῶν γαιολόγων, ὅτι οἱ τόσοι κόσμοι ἐπλάσθησαν ἐξ ἀποσπασμάτων ἀρχεγόνου τινὸς ἀτμώδους σφαίρας.

— Εἶναι μωροὶ, μοι ἀπήντησεν ὁ Βατίστας, νὰ πιστεύωσιν, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο πανόραμα ἐπετηδεύθησαν τόσον ὥραϊς, τόσον τέλει· τὸ αὐτόμα-τον καὶ ὁ χρόνος· τὰ πάντα τοῦ Θεοῦ εἰσι, ἀπὸ τῆς αἰωνιότητος μέχρι τῆς στιγμῆς, ἀπὸ τοῦ ἀ-πείρου μέχρι τοῦ σημείου, ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέ-χρι τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ μειδιάματος μέχρι τῆς ὀδύνης· ἐγὼ, ἐξηκολούθησεν ὁ ναύτης, ἀφοῦ ἐ-ρήμωσεν ἡ καρδία μου παντὸς ὀνείρου καὶ πάσης ἐλπίδος τοῦ μεταιοπόνου τούτου κόσμου, αἰσθάνο-μαι ταύτην πλήρη πίστει· πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀθανασίαν· δὲν σοὶ φαίνεται, μοι προσέθηκε, ὅτι ἡ δυστυχία μᾶς σχετίζει πλείότερον με τὰς δύο ταύτας ἰδέας;

— Βεβαίως, ἀπήντησα, διότι ἡ δυστυχία εἶναι ἀντί-φασις πρὸς τὴν εὐπάθειαν, ἥτις περιβάλλεται δη-λητηριώδη τινὰ ἀτμοσφαῖραν διὰ τὸ πνεῦμα· ἔπειτα ἡ δυστυχία ἐξελέγχει τὸ μοταίσπουδον τοῦ θνητοῦ

Εὐτέρ. Τόμ. Ζ'. φολ. 32)]

καὶ δέχθῃ, φίλε μου Βατίστα ὅτι, ἴσως ἴσως αὕτη εἶναι ἡ ἀποστολή της.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἠκούσθη φωνή τις ὀξεία καὶ ὁ Βατίστας ἐτινάχθη ὡς ἂν τὸν ἡγγιζέ τις διὰ πε-πυρωμένου σιδήρου· ἔγινεν ἄφαντος καὶ μετὰ στιγμὰς ἤλυσεν ἡ φωνὴ ἀποκοπήματα εἰς τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας μου κοίλωμα· μετ' ὀλίγον ἐπανήλθε ἡθι-κῶς καταβεβλημένος. Τὸν ἠρώτησε τί συνέβη καὶ μοι ἀπάντησε, ὅτι ὑπῆγεν εἰς βοήθειαν τοῦ μικροῦ, τὸν ὁποῖον ἐχοῦφταζεν ἀπὸ τὸν λαίμωρον εἰς ναύτης.

Μετὰ τοῦτο ἀκούσιος στεναγμὸς ἔφυγε τῶν χειλέων του καὶ δάκρυ ἐνότισε τοὺς ἑσθρὺς ὀφθαλ-μούς του· πρώτην ἤδη φοράν ἀνεκάλυπτον τὴν πρὸς τὸν μικρὸν κρυφίαν συμπάθειαν τοῦ Βατίστα.

— Ἡξέυρεις, τῷ εἶπον, καλέ μου Βατίστα, ἀφοῦ τὸν εἶδον ἥσυχον, ἡξέυρεις, ὅτι μοι καθυστερεῖς τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἱστορίας σου.

Ναί, ἀπήντησεν, ἀλλ' ἡ μελαγχολία διὰ τῆς συμ-παθείας κάμει πολλοὺς προσηλύτους της, δὲν θέ-λω νὰ σὲ μελαγχολήσω· ἔπειτα τί σὲ ἐνδιαφέρει ἡ ἱστορία ἐνὸς τάφου; — Ὁ τάφος, εἶπον ἐγὼ, εἶναι ἡ συνθήκη τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀργίλου, εἶναι ἡ συμφωνία τῆς εἰκαρμένης καὶ τῆς γεννήσεως, ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν ἀδιάφορος μελέτη μου. — Ἔστω, εἶ-πεν ὁ ναύτης, ἀ; καθήσωμεν. Ἀνυπόμονος ἡ ψυ-χή μου ἔσπευδε νὰ μάθῃ τὴν αὐτοῦ ἱστορίαν του, διὸ ἐποθετήθημεν καὶ ὁ Βατίστας ἤρξατο τῆς διηγήσεώς του ὡς ἐξῆς.

Τὰς ἡμέρας μου διήγον ἄφροντις, ὡς σοὶ διη-γήθην, καὶ τίποτε τὴν ψυχικὴν μου ταύτην εἰρή-νην δὲν ἐτάρσσειν, ἄλλω; τε εἰς τὴν σπουδὴν μου καταγιγόμενος εὗρισκον τὴν γαλήνην ἐκείνην, τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν δὲν ἐπιβου-λεύονται οἱ δηκτικοὶ πόθοι· ὀλίγος χρόνος παρήλ-θε καὶ ἡ καρδία μου ἤρχισε νὰ αἰσθάνεται τὴν πρώτην ἀνάπαλιν πρὸς τῆς ζωῆς τὴν δράσιν· δὲν ἤργησα ὅθεν ν' ἀγαπήσω καὶ ν' ἀγαπηθῶ ἀπὸ νεάνιδα οἰκοῦσαν πλησίον μου· ἡ δυστυχὴς ἦτον ὥραϊς, ἐμειδία γλυκύτερον τῆς ἐλπίδος· ἐκύ-ταζεν ἰλαρώτερα τοῦ μάρτυρος· τὴν ἡγάπων· μόνη ἡ εἰκὼν τῆς ἐκάλλυνε τὰς ἀμόρφους χιμαῖρας μου· τίποτε δὲν μ' ἔμενε νὰ ποθῇσω καὶ ἡμῖν πλήρης εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν οὐρανόν. Τώρα τοὺς ἀστέ-ρις, τὸ λυκαυγὲς, τὴν ἀρμονίαν τῶν δασῶν εὗρι-σκον μ' ἄλλοιαν τινὰ γοητείαν, τώρα τὸ πᾶν μ' εὗρισκε ποιητικώτερον θυμωστήν του· ὁ δυστυ-χὴς! εἶχον γυμνάσει τὴν αἰσθησιν εἰς τὴν καλλο-νὴν ἐκείνης διὰ νὰ ἐννοῶ τὸ κάλλος τῆς φύσεως.

Ἡ μήτηρ μου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην προ-σεβλήθη ἀπὸ νόσημά τι σπουδαῖον, διὸ ἐπανελη-μένας με προσεκάλουν δι' ἐπιστολῶν· ὁ ἀδελφός μου μάλιστα Θωμᾶς ἐξεκίνησε διὰ τὴν Φλωρεν-τίαν, ὅπου ἂντ' ἐμοῦ ἀσχοληθῇ εἰς τὰς ἐκεῖ ὑπο-θέσεις μας, ἐγὼ δὲ παραγγελλόμην δι' αὐτοῦ νὰ σπείσω πλησίον τῆς μητρός μου. Καὶ ἦν ἡμέραν ὥδευσεν οὗτος πρὸς ἐμὲ, ἐγὼ ἐξεκίνησα διὰ τὴν Μεσίτην... καθ' ὁδὸν ἡ τύχη δὲν μᾶς ἐντάμωσε.

Φθὰς εὗρον τὴν μητέρα οὐχὶ ἐν καλῇ καταστά-

σει, τὸ γῆρας καὶ αἱ διαφοροὶ τῆς ζωῆς περιπέτειαι πολὺ ἐνωρὶς εἶχον ρίψει τὰς δυνάμεις τῆς διηλθον τοῦ· δύο πρῶτους μῆνας ἐν μεγίστῃ στενοχωρίᾳ· ἀναχωρῶν ἔδωκα ὑπόσχεσιν εἰς τὴν ἀτυχῆ ἐκείνην νὰ μὴ ἐνδιατρίψω πλειότερον τοῦ χρόνου τούτου, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τῆς περιποιήσεως τῆς μητρὸς, αἱ παρακλήσεις τῆς Λουκίλλας μὲ ὑπεχρέουν νὰ παρατείνω τὴν διαμονὴν μου· τοῦτο δὲν εἶχον μέσον νὰ τὸ εἰδοποιήσω εἰς ἐκείνην. Ὁ ἔρωσ μας, αἴσθημα ἀγνὸν ὡς εἰς μεираκίων ψυχὴν, δειλὸν ὡς εἰς καρδίαν στρουθίων, δένειχε τὴν παθητικὴν δικτατορίαν, ἥτις ἀνοίγει τὰ χεῖλη πρὸς τὸν στεναγμὸν καὶ τὴν διομολογίαν τοῦ αἰσθήματος· οὕτως οὐδ' οἱ γονεῖς τῆς νεάνιδος οὐδὲ τῶν φίλων μου τις ἐγνώριζε τὸ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ταύτης αἴσθημα.

Ὁ ἀδελὸς μου φθὰς εἰς Φλωρεντίαν ὤκησεν ἐν τὸς ὀλίγου τὴν ἐκ κληρονομίας οἰκίαν μας. Νέος τῆς ζωηρότητος τῆς εἰκοσαετοῦς ἡλικίας οὐδεμίαν τέρψεως εὐκαιρίαν παρημέλησε· τὰ μουσεῖα, οἱ γυνικοὶ περίπατοι καὶ τὰ θέατρα ἦσαν οἱ τόποι τῆς διατριβῆς του· ἔγραψε μὲ πολὺν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς Φλωρεντίας, περιποιούμενος τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν, τὴν ψιθυρίζουσιν τὴν ἐκεῖ διαμονὴν του.

Μὲ τὸν Θωμᾶν κληρονομήσαντες τὸ αὐτὸ αἶμα εἰς τὰς φλέβας ἐκληρονομήσαμεν δυστυχῶς καὶ τὴν αὐτὴν αἰσθητικὴν ἐκείνην εἰς τὸ καλόν· οὕτω δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐρασθῇ ἡ Ἀντωνίνα, οὕτως ὠνομάζετο ἡ νεάνις, οὐδόλως συμμεριζομένη τῶν αἰσθημάτων τοῦ Θωμᾶ ἤνικτε σπουδαίως τὴν ἀνησυχίαν καὶ τὸ πάθος τοῦ μᾶτην ὁ δυστυχὴς ἀδελφός μου ἀντέστη κ' ἐπάλασε πρὸς τὸ πάθος· ἡ πάλιν ἐχρησίσμευσεν εἰς τὸ νὰ τὸν καταβάλλῃ μὲ πλειότερον κάματον· τότε ἔγραψε πρὸς ἐμὲ ἐπιστολὴν, δι' ἧς μοι ἐξίτηι τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μελίτην.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ὅλως σύντομος, ἦτο ἐκφρασις ἀλγοῦσης ὑπέρβους· ἐπαράχθην πολὺ καὶ ἀποδοῦς τοῦτο εἰς χρηματικὴν του στενοχωρίαν ἔσπευσεν νὰ τοῦ ἐμβάσῃ δύο χιλιάδας Τοσκανικὰς λίρας, μὲ ῥητὴν παραγγελίαν νὰ κάμῃ οἰανδήποτε χρῆσιν θέλει· ὁ ἀδελφός μου, περιμένων ἀνυπόμονος τὴν πρὸς ἀναχώρησιν του ἄδειαν λαμβάνει ἐκπληκτος τὴν συναλλαγματορικὴν τῶν δύο χιλιάδων λίρων.

Ἦδη ὁ ἔρωσ τοῦ ταχὺς διεληθὼν τὰ στάδιά του, κατέσχε δραστηκῶς τὴν ἀσθενὴ ὑπαρξίν του καὶ μαραινόμενον καὶ φθινόμενον τῶρα τὸν ἐνέμετο τοῦ πάθους τὸ ἄλγος· διὸ ἔκαμε πρότασιν εἰς τοὺς γονεῖς τῆς νεᾶς περὶ γάμου· ὁ ἀδελφός μου φέρων τὸ ὄνομα Θωμᾶς Ἀργέντη, ἐγὼ δὲ τὸ Βατίστας Φρανσοᾶ, οὐδόλως ἐδίδομεν ἰδέαν συγγενείας πρὸς τοὺς μὴ εἰδότας ἡμᾶς· οὕτως ἡ Ἀντωνίνα παντελῶς ἠγνόει, ὅτι ὁ Θωμᾶς ἦτο ἀδελφός μου· μετὰ τὴν εἰς αὐτὴν κοινοποίησιν τῆς προτάσεως τὰ δάκρυά της καὶ αἱ ἀρνήσεις της δὲν ἔσχυσαν ποσῶς ἀπέναντι τῆς θελήσεως τῶν γονέων της· ἐνυμνέθησαν. Ἐδὼ ἐσταμάτησεν ὁ ναυτης, ἠλλοίωσε τὸ

πρόσωπον καὶ συνέσπασε τὰς ὀφρῦς, ὡς νὰ ἐκυνήγει ἀναμνήσεις δραπέτιδας.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Κυρία Β... ἀναζητοῦσα με, ἐπορεύθη πρὸς τὴν πύραν. Ἡ παρουσία της μεγάλως μ' ἐστενοχώρησε, καὶ μικρὰς δούς εἰς αὐτὴν περιποιήσεις, συνεκέντρωσα πᾶσαν τὴν προσοχήν μου εἰς τὸν ἀγαθὸν Μπατίσταν, ὅστις ἐπαισθητῶς ἔπαθεν ἐκ τῶν συγκινήσεων.

— Φίλε μου, τῷ εἶπον, ἂς ἀναβάλωμεν τὸ ὑπόλοιπον τῆς διηγήσεως εἰς ἄλλην ὥραν, διότι ὑποφέρεῖς.

Ἡ Κυρία Β... ἐνστικτῶς πῶς ἐνόησεν τὰς δυστυχίας τοῦ Μπατίστα, ἀφέθη ὅλη εἰς τὸ νὰ τὸν παρατηρῇ μετὰ συμπαθείας, ἐξ οὗ ἡ φυσιογνωμία της εἶχε τι ὑπερφυσικώτερον δι' αὐτὴν, διότι ἡ πρὸς τὴν δυστυχίαν συμπάθεια ἱλαρύνει τῶνδε τὴν φυσιογνωμίαν· μὲ ἀνέκφραστον χάριν. — Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπεν, ἂν σὰς διέκοψα.

— Παντάπασιν, ἀπεκρίθη ὁ Μπατίστας, ἐγὼ θέλω ἐξακολουθήσει.

Τέσσαρας ἐβδομάδας μετὰ τοὺς γάμους των, ἐπανελάθεν, εἰδοποιήθημεν δι' ἐπιστολῆς τοῦ Θωμᾶ περὶ τούτου, καὶ ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ μου ἐξεπλάγημεν, ἀλλ' οὐδενὸς ἄλλου εἶχομεν πλέον τὸ δικαίωμα, ἢ τῆς ἐκπλήξεως. Τὴν ἀκόλουθον ἀνενεχώρησα διὰ τὴν Φλωρεντίαν. Προαίσθησίς τις μὲ ἐκέντριζε νὰ φθάσω τάχιστα. Ἐφθασα· ὅποια δι' ἐμὲ φρικτὴ ἐκπληξις· ἡ σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ μου ἦτο ἡ μελλονύμφος μου.

Εἶδομεν ἀλλήλους ἄφρονι· τῆς σιωπῆς ταύτης αἱ στιγμαὶ εἰσι φοβεραί. Εἰς αὐτὰς ἡ ζωὴ ρίπτει τὸν κύβον της, καὶ ἡ καρδίαι τὴν οἰκείωσιν της μὲ τὴν δυστυχίαν, ἡ ῥηγνύει τὴν ἄλυσιν τῆς ὑπάρξεως. Παρῆλθον ὦραι καὶ ἀμρότεροι διετελοῦμεν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς παγερᾶς ἐκείνης ἐκπλήξεως· ὁ ἀδελφός μου εὐτυχῶς δὲν ἦτο παρὼν εἰς τὴν ἄφωνον αὐτὴν τραγωδίαν. Μετ' ὀλίγον ἦλθεν. Οἱ ἐναγκαλισμοὶ τοῦ καὶ τὰ θερμά του δάκρυα ἀνέλυον ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν πάγον μου, καὶ ἤδη ἤρχιζον βαθμιδῶν νὰ συναθροίζω τὰς φευγούσας ἰδέας μου, νὰ συγκεντρώνω τὰς δυνάμεις τοῦ λογικοῦ μου, καὶ νὰ αἰσθάνωμαι τὴν ἰκανότητα τοῦ ν' ὑποκριθῶ ὁ ἄθλιος. Τὴν ἐξασθένησιν καὶ ταραχὴ μου ταύτην ὑπήγαγεν ὁ ἀδελφός μου εἰς δύο πολὺ φυσικὰς αἰτίας, τὴν συντριβὴν τῆς συναντήσεως, καὶ τῆς ὁδοπορίας τὴν κακουχίαν. Ἡ νύμφη μου εὐροῦσα μικρὰς ἀφορμὰς οἰκιακὰς μᾶς ἐγκατέλειπεν. Ὅλίγας τινὰς φράσεις ἀντηλλάξαμεν κατόπιν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μοι ἐπιτρέψῃ νὰ ἀναπαυθῶ.

Μείνας μόνος εἰς τὸν θάλαμόν μου, ἀπέσπασα φύλλον ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου μου, καὶ ἔγραψα τὰ ἐξῆς πρὸς τὴν Ἀντωνίναν.

« Ἦδη ὁφείλομεν νὰ σεβασθῶμεν τὰς βουλὰς » τῆς προνοίας, εἰς τὸ παρελθὸν ὑπεσχεθῆμεν ν' » ἀγαπηθῶμεν, ἠγαπήθῃμεν, δὲν ὑπεσχεθῆμεν ὅμως καὶ νὰ εὐδοκίμησωμεν εἰς τὸ μέλλον. Τοῦτο » ἀνῆκε νὰ τὸ διαθέσῃ ἡ μοῖρα. Τὰ πεπρωμένον

» διὰ τοῦ ἔρωτος μᾶς ἐδοκίμαζεν, ὡς βλέπεις,
» διὰ τὴν ἀδελφότητα, ἃς προσπαθήσωμεν λοιπὸν
» νὰ εὐδοκιμήσωμεν εἰς ταύτην, διότι τώρα σὺ
» εἶσαι ἀδελφὴ μου, καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀδελφός σου.
» Εὐτύχει. »

Περικίωσας τὸ γραμματίον τοῦτο ἐνέδωσα εἰς
τὸν ψυχικὸν κάματον καὶ κατεκλίθη. Ἡ ψυχὴ
εἶχεν ἀγωνισθῇ τὸν ἔσχατον ἀγῶνα, διὸ ὕπνος
βαρὺς ὡς μόλυβδος ἐπεκάθησεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων
μου. Ἐκοιμήθην ὕπνον κοινὸν καὶ παχύν. Φεῦ!
ἄλλοτε ὡς παιδίον ἄκακον ἐκοιμώμην, τὸ ὁποῖον
ἐναγκαλίζονται τῶν ὀνείρων αἱ νύμφαι καὶ τὸ
κοιμίζουσιν μετὰ τὸ φίλημα καὶ τὸ ῥόδον.

Ἠγέρθην ὡς ἀπὸ μακροῦ τινος ἐφιάλτου, λήθη
τις νηπιώδης μετέσχε, καὶ ἀναμίζῃ ἐν τῇ φαν-
τασίᾳ μου συνεχέοντο καὶ αἱ ἐντυπώσεις μου καὶ
τὸ παρελθόν μου. Ἡσθάνομην κατὰ παράδοξόν τινα
τρόπον ἔν εἶδος ἀμβλύτητος καὶ εὐθησίας πρὸς
τὴν ὁδύνην μου, καὶ μοι ἐπῆλθε παρ᾽ ἐξ ἑνὸς
ὄρεξις νὰ ἀστείευθῶ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ
τῆς νύμφης μου.

Ἐκαλλώπισα ὑπὲρ ἄλλοτε τὴν κόμην μου καὶ
τὴν ἐνδυμασίαν μου καὶ ἔσπευσα πρὸς ἐντάμωσίν
των.

Ἡ Ἀντωνίνα εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένη ἀνεπαύετο
ἐπὶ κινητοῦ τινος ἀνακλιντήρος, ὃ δὲ Θωμᾶς πλη-
σίον της ἱστάμενος ἔπαιζε μετὰ τὰ περιρρέοντα τρί-
χαπτα τοῦ στήθους της· μόλις με εἶδον ἠγέρθη-
σαν καὶ μοῦ ἠνέφωσαν τὴν ἀγκάλην. Ἡσπᾶσθην
τὸ μέτωπόν της νύμφης, ἐνηγκαλίσθην τὸν ἀδελ-
φόν μου καὶ ἤρχισα μαζὶ τῶν νὰ χαριεντίζωμαι.

Ἡ Ἀντωνίνα εἶχεν ἀνέκφραστον χάριν. Ἀγγέ-
λου μελαγχολία ἔβαφε τὸ χλωμὸν μέτωπόν της,
καὶ νοθρὰ καὶ ἀπνυδρημένα ἔστρεφε τοὺς μεγα-
λους ὀφθαλμούς της, ὡς πονεμένη δορκάς. Εἰς τινα
εὐκαιρίαν ἐνέβαλον ἐπιτηδεῖας εἰς τὴν χεῖρά της
τὸ μικρόν μου γραμματίον. Ἡ δυστυχὴς ἐρρίγη-
σε καὶ ἀνετινάχθη. Κῦμα τότε θερμοῦ αἵματος
ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ προσώπου μου καὶ ἔπαλλον βιαί-
οτερον τῆς ἐλάφου. Ὁ Θωμᾶς οὐδόλως παρετή-
ρησε ταῦτα, σπεύσας εἰς τὸ παρακείμενον δωμά-
τιον νὰ φέρῃ τὸ δι' αὐτὸν κέντημα τῆς Ἀντωνί-
νας. Μετ' ὀλίγον προσεκληθήμεν εἰς τὴν τράπεζαν,
ἔδωκα τὸν θραχίονα εἰς τὴν νύμφην μου καὶ συ-
ρομένην μᾶλλον ἢ βαδίζουσαν τὴν ὠδήγησα εἰς
τὸ ἐστιατόριον. Εἰς τὴν τράπεζαν ἀνέπτυσζα κτη-
νώδη τινα ὄρεξιν, ὅπερ μετὰ πολλῆς ἀνησυχίας
παρετῆρει ἡ Ἀντωνίνα.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἐξῆλθον εἰς περίπατον μόνος
προσποιηθεὶς τὴν ἐντάμωσιν φίλων μου. Ὑστερον
ὥρων ἀφρηρημένης περιπλανήσεώς μου ἐπανῆλθον
ἡσυχότερος, ἢ ὅσον ἐπίστευον. Εἶθε ἥμην πλειό-
τερον εὐγνώμων εἰς τὸ πεπρωμένον δι' αὐτὴν μό-
νην τὴν ὁδύνην!

Μόλις ἐπῆλθεν ἡ 10 ὥρα ἡσθάνθην ἀκατάσχε-
τον ὄρεξιν πρὸς ὕπνον, ὅπερ ἦτο ἰδιοτροπία της
ὁδύνης μου· διὸ ἐπορεύθην εἰς τὸν θάλαμόν μου,
καὶ ὡς εἶχον ἐνδεδυμένος ἐρρίφθην ἐπὶ τῆς κλί-

νης. Ὁ ὕπνος δὲν ἐβράδυνε νὰ με καταλάβῃ, καὶ
μόλις περὶ τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἡσθάν-
θην καὶ ἠγέρθην νὰ ἀποδυθῶ καὶ νὰ κατακλιθῶ
ἀναπαυτικώτερον. Ὁ λύχνος ἔτριζε ῥοφῶν τὰς τε-
λευταίας ῥανίδας τοῦ ἐλαίου του, καὶ ἀμυδρῶς ἔ-
βαφε τὸ περιέχον τοῦ δωματίου, ὡς ἀπαίσιος
φωσφορισμὸς τάφου· ἀπλώσας δὲ τὴν χεῖρά μου
διὰ νὰ θέσω τὸ ὥρολογίόν μου προσέψαυσα γραμ-
μάτιόν τι. Ἦτο τῆς Ἀντωνίνας. Ἐδῶ διεκόπη·
ὀρμητικῶς δὲ ἔβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον του,
καὶ σύρων πρὸς τὰ ἔμπροσ ἀπὸ τῆς μασχάλης
κρεμαστόν τι θυλάκιον ἐκ κηρωτοῦ λινοῦ ἐξήγα-
γε τοῦτου γραμματίον. Τὸ περιεχόμενον τούτου
εἶναι ἡ ψυχὴ ἐκείνης, εἶπεν ὁ Ναύτης μετὰ φωνὴν
πνιγομένην. Ἄκουσέ το.

« Ἀδελφέ μου! τὸ νὰ ἀγαπᾷ τις εἶναι τὸ ἴδι-
» ον ὡς νὰ ζῇ ἡ ψυχὴ του εἰς δύο. Ἐως ἐδῶ ἡ-
» σθάνομην τὴν δύναμιν νὰ ζήσω. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ
» τύχη μοῦ ἐπέβαλαν καὶ τρίτον, ἀλλὰ δὲν μοῦ
» ἐχορήγησαν καὶ περισσοτέρας δυνάμεις νὰ ἐ-
» παρκέσω. Εἶθε νὰ δυνηθῶ νὰ ἀνθέξω εἰς τὰς δο-
» κιμασίας των. Ὑγίαινε! Α. Θ.

Ἀναγνούς τὸ γραμματίον τοῦτο, δὲν ἡδυνήθην
πλέον νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς, ἐσκέφθην ἀπαί-
σια δι' ἑμαυτὸν, καὶ δις με ἀγρίαν χαρὰν ἐχά-
δευσα τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου κρεμάμενον ὄπλον.
Ἰπάρχουν στιγμαὶ, καθ' ἃς ὁλόκληρος ἡ ζωὴ προσ-
φέρεται εἰς τὸ πάθος, ἀλλ' αὗται εἶναι τόσον ὀλίγαι,
τόσον ἀκαριαῖαι, ὥστε πολλάκις δὲν προσφθάνει τὸ
πάθος νὰ περάνῃ εἰς αὐτάς τὴν θέλησίν του. Οὕτω
ἐχάδευον καὶ ἀπέφυγον τὸ ὄπλον. Ἡ σκέψις τέλος
τοῦ ὅτι δὲν ἀσφαλίζω τοιουτοτρόπως τὴν εὐδαι-
μονίαν τοῦ ἀδελφοῦ μου μετέσχε τῆς αὐτογεί-
ριας, ἃν καὶ τὸ λογικὸν μοι ἤρνεϊτο ἐπιτυχαστέ-
ραν σκέψιν. Τέλος μοι ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ ἀποδη-
μήσω μακρὰν καὶ νὰ ἀφήσω πᾶσαν τὴν περιουσίαν
μου εἰς τὸν ἀδελφόν μου καὶ τὴν Ἀντωνίναν.

Αἱ πρῶται τῆς αὐγῆς λάμπει· ἐπληξάν με πό-
νον τοὺς ἀσθενεῖς καὶ αὐπνοὺς ὀφθαλμούς μου. Ἠ-
γέρθην, ἐνεδύθην καὶ ἐξῆλθον. Περὶ τὸ γεῦμα ἀ-
πῆντησα τὸν ἀδελφόν μου εἰς τὴν μεγάλην δυτι-
κὴν τῆς Φλωρεντίας πλατεῖαν, ἀνῆλθον δι' ἐμὲ,
διότι ἐξῆλθον τὴν πρωΐαν, χωρὶς νὰ τὸν εἰδοποιή-
σω. Ὡμιλίσσαμεν περὶ διαφόρων οἰκιακῶν μας ὑ-
ποθέσεων, καὶ τέλος τοῦ διεκοίνωσα τὸν σκοπὸν
τῆς ἀποδημίας μου, λόγῳ περιγητῆσεως. Ἐκπληκτος
ἤκουσε τρῦτο ὁ ἀδελφός μου, ἀλλ' ὁ δυστυχὴς, ὁ
ἀγαθὸς ἀδελφός οὐδέποτε ἐτόλμα νὰ μετὰ κάμῃ
ἀντιρρήσεις. Κατέπιε ἕνα στεναγμόν, καὶ σύν-
νους ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν, διότι ἐγὼ ἔπρε-
πε νὰ πορευθῶ εἰς τὴν τραπεζίτην πρὸς διευ-
θετῆσιν τῶν ὑποθέσεών μου.—

Ὑστερον δύο ἢ τριῶν ὥρων ἐπανῆλθον εἰς τὴν
οἰκίαν, ὅπου εὔρον τὸν Θωμᾶν καὶ τὴν Ἀντωνίναν,
ὠχρούς καὶ ἀναλελυμένους εἰς τὰ δάκρυα. Τὰ
πάντα γνωρίζω, μοι εἶπεν ὁ ἀδελφός μου, καὶ
περιεπλέχθη εἰς τὸν λαιμόν μου, πνιγόμενος εἰς
τοὺς στεναγμούς. Ἡ νύμφη μου ἔμεινεν ἀκίνητος

καὶ λειποθυμημένη. Μὲ φρίκην μου εἶδον τότε ὅτι ὁ ἀδελφός μου ἔσφιγγεν εἰς τὴν χεῖρά του τὸ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν γραμματίον μου. Ἡ Ἀντωνίνα λοιπὸν τῷ εἶχε διακοινώσει πᾶν τὸ ἀτυχὲς παρελθὸν μας, ἅμα οὗτος τῆς ἐξηγήθη τὰ περὶ τῆς ἀποδημίας μου. Παχερὰ τις φρίκη διέτρεξε τότε τὰς φλέβας μου, καὶ μικροῦ ἐδέησε νὰ σαλεύσῃ τὸ λογικόν μου. Ἐξηγητλημένοι, ὡς εἰχομεν ἐναγκαλισθῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐσωρεύθημεν εἰς τὸν ἀνακλιντήρα καὶ ἦλθεν ἡ ἰδική μου σειρά ν' ἀναλυθῶ εἰς τὰ δάκρυα. Ἡ Ἀντωνίνα συνήρχετο ἀφ' ἐκυτῆς ἀπὸ τὴν λειποθυμίαν, ὁ δὲ δυστυχὴς ἀδελφός μου ἐφάνη, ὅτι ἐβυθίσθη εἰς βωδὸν τινα συλλογισμὸν. —

Ἡ κατάστασις αὕτη διήρκεσεν ὥραν ὀλόκληρον, ὅτε διὰ μιᾶς ἐχύθη πάλιν περὶ τὸν τραχηλὸν μου καὶ μὲ ἠσπάζετο τώρα μὲ τὸ ἦθος αγρίας ἀγάπης. Μετὰ στιγμὴν σαρδώνιον κἀγχασμα μοὶ ἐπρόδωκεν, ἀλλοίμονον, τὴν συμφορὰν τοῦ ἀτυχοῦς Θωμᾶ. Ὁ ἀδελφός μου ἦτο πλέον παράφρων.

Ἡ μήτηρ μου ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο ἀπεβίωσεν. Ἡ Ἀντωνίνα ἐν ἔτος κατόπιν ἀπέπτη εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Ἐδῶ ἐσταμάτησεν ὁ δυστυχὴς ναύτης, δάκρυ θαλερὸν ἔβρεξε τὰς παρειάς του. Jaquine, ἐπεφώνησε μετὰ στιγμὴν, καὶ τὸ ξανθὸν μικρὸν, ὅπερ εἶδομεν φέρον τὸν ζῆλον, παρουσιάσθη ἐνώπιόν μας. Αὐτὸ, εἶπεν ὁ Βατίστας, εἶναι ὑπαρξίς φέρουσα εἰς τὰς φλέβας αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ τῆς Ἀντωνίνας. Αὐτὸ ἴσως ἀπολαύσει, ἴσως μειδιάσει τὸ ἀτυχὲς, εἰς ἐμὲ δὲ ὑπολείπεται πλέον νὰ ἀπομάθω καὶ τὴν ἔξιν τοῦ ἀπολαμβάνειν, καὶ τὴν εὐαισθησίαν τοῦ πάσχειν.

Δάκρυα συμπαιδείας κατέβρεξαν τὰς παρειάς μας εἰς τὴν περιπαθὴ διήγησιν τοῦ καλοῦ Βατίστα. Ἡδὴ ἠντικρύζομεν τὰς Καλάμας, καὶ ὁ θόρυβος τῶν ἐπιβατῶν, συρρέόντων πρὸς τὴν πρῶραν, μᾶς διέλυσε. Μετ' ὀλίγον ἀποχαιρετήσας τὸν ἀγαθὸν ναύτην καὶ τὴν Κυρίαν Β... ἀναχωροῦσαν αὐθημερὸν εἰς Ἠλείαν, ἀπεβιάσθην εἰς Καλάμας. —

Ἐν Καλάμας Ἰούλιος 1853.

ΔΗΜ. Δ. ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΕΡΕΧΘΕΙΟΝ.

Πρὸς ἄρκτον τοῦ Παρθενῶνος ἡγεῖρετο ὁ καθ' ὄμνηρον πυκινὸς τοῦ Ἐρεχθίδος δόμος, οἰκοδόμημα ἀξιόχραστον ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Ἐρεχθέως παρὰ τῷ ἀρχαιοτάτῳ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ναφ καὶ χρησιμεύσαν τῷ Βασιλεῖ τούτῳ, ζῶντι μὲν ὡς κατωκία, (1) ἀποθανόντι δὲ ὡς τάφος.

(1) Τοῦτο καὶ ὁ Ὀμηρος μαρτυρεῖ ἐν τῇ ἀπαριθμῇ.

Ἄϊαν ἀτελῶς περιγράφει τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ὁ Παισανίας, διότι ὀρίσας ὅτι τὸ Ἐρέχθειον διπλοῦν ἦν οἶκημα, ἐν ᾧ φρέαρ ἦν, θαλάσσιον ἀναβρύον ὕδωρ, τρέπεται πρὸς περιγραφὴν τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, κατόπιν δὲ ποιεῖται μνηεῖαν τῆς ἱερᾶς Ἐλαίας, χωρὶς νὰ ὀρίξῃ ποῦ αὕτη εὐρίσκετο, ὥστε εὐλόγως δύναται τις νὰ νομίσῃ ὅτι ἦν ἐν τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ναφ, καὶ ἀκολουθῶς ἐπιφέρει ὅτι τὸ Πανδρόσιον ἦν συνεχὲς τῷ τῆς Πολιάδος ναφ.

Καὶ τὸ μὲν Πανδρόσιον τοῦτο ἦν ναὸς καθεύρων τῇ Πανδρῳ, διότι μόνη αὕτη ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Κέκριπος ἐπέσθη εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἀθηνᾶς καὶ δὲν ἦνοιξε τὴν κιβωτὸν τὴν ὁποίαν παρέδωκε εἰς αὐτάς, καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας κατέθεσεν ἡ θεὰ τὸν Ἐριχθόνιον, ἀπειποῦσα ταῖς ἀδελφαῖς πολυπραγμονεῖν. (2)

Ἡ δὲ ἐλαία καὶ τὸ φρέαρ, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, ἔχουσι μυθολογικὴν τὴν ἀρχήν. Κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἀναφανεῖται, μετὰ τὸν κατακλεισμόν, τῆς γῆς τῆς Ἀττικῆς, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν ἐφιλονεῖκουσαν πρὸς ἀλλήλους τῆς χώρας τὴν κυριότητα πρὸς διάλυσιν λοιπὸν τῆς διαφορᾶς ταύτης, παραληφθέντες εἰδώδεκα θεοὶ ὡς διαιτῆται, ἀπεφάσισαν ὅτι, ὁ δοῦς τῇ χώρᾳ τὸ κάλλιστον καὶ ὠφελιμώτερον δῶρον, αὐτὸς ἔσται λαβεῖν τὴν τιμὴν νὰ δώσῃ τὸ ὄνομά του εἰς αὐτήν. Ὁ μὲν Ποσειδῶν λοιπὸν πρῶτος ἦκεν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ πλήξας τῇ τριαινῇ (3) κατὰ μέσσην τὴν Ἀκρόπολιν ἀνέφηνε θάλασσαν... μετὰ τοῦτον δὲ ἦκεν Ἀθηνᾶ καὶ ποιησαμένη τῆς καταλήψεως Κέκροπα μάρτυρα ἐφύτευεν ἐλαίαν ἣ αὐτὴ ἐν τῷ Πανδρῳσίῳ δείκνυται (Ἀπολλοδ. 3-14).

Ὁ Ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ κυρίως λεγόμενον Ἐρέχθειον καὶ τὸ Πανδρόσιον, ἀπῆρτιζον ἐν ὅλῳ ὅπερ ἀλλαχοῦ μὲν ἀναφέρεται ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα τοῦ Ναοῦ τῆς Πολιάδος, ἀλλαχοῦ δὲ Ἐρέχθειον ἀπλῶς ὀρίζεται. Εἶχον δὲ ἑκταπὶν ἀπ' ανατολῶν μὲν πρὸς δυσμὰς ποδῶν ἐξήκοντα δύο, πλάτος δὲ ποδῶν τριάκοντα τριῶν καὶ ἐχωρίζοντο διὰ δύο ἐγκαρσίως φερομένων τοίχων, διακρούντων ἅπασαν τὴν οἰκοδομήν εἰς τρία τμήματα, ἐξ ὧν τὰ μὲν δύο, τὸ ἀνατολικὸν καὶ τὸ μέσον, εἶχον ἑκταπὸν ἑκταπὶν ἀπ' ανατολῶν πρὸς δυσμὰς ποδῶν εἴκοσι κατεσάρων, τὸ δὲ δυτικὸν, περίπου ἐννέα ποδῶν.

Εἰς ἐπιγραφὴν τινα ἀναφερομένην πρὸς τὸ οἶ-

σει τῶν κατὰ Τροίαν ἡγεμόνων καὶ τῶν νηῶν τῶν Ἑλλήνων ὁμιλῶν περὶ Ἀθηναίων,

Οἱ δ' ἄρ' Ἀθῆνας εἶχον, εὐατίμενον πτολίεθρον, Δῆμον Ἐρεχθίδος μεγαλήτορος, δὲν ποτ' Ἀθῆνη Θρέψε, Διὸς θυγάτηρ — τέκε δὲ Ζεῖδωρος ἄρουρα. Κἀδ' δ' ἐν Ἀθῆνῃς εἶπεν, ἐφ' ἐνὶ πτόνι νηφ.

Ἰλ. Β. 546—550.

(2) Παισανίου Ἀττικῶν Κεφ. 18.

(3) ἴσως ἡ τριαινὰ αὕτη ἦτο σεισμός τις μάλλον ἢ ἴσως καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἦν φρέαρ ἄλμυρὸν ἀναβρύον ὕδωρ.